

národní
úložiště
šedé
literatury

Literka - březen 2010. (Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě)

Památník písemnictví na Moravě
2010

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-135871>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 09.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Kamélie, královna zimních květin. Ve své domovině, východní Asii, byly kamélie pěstovány již v 6. století a jejich jednoduchým květům byl přisuzován symbolický význam: v Japonsku smrti a znovuzrození, v Číně přátelství, harmonie a elegance. Evropské květomluvy se ve výkladu různí, ponejvíce je však kamélie spojována s vyznáním lásky. Rostlina pojmenovaná podle brněnského jezuitského misionáře, lékárníka a botanika Jiřího Kamela byla do Evropy přivezena v 18. století a vzápětí se stala ozdobou šlechtických skleníků i oblíbeným doplňkem plesových šatů. Slavnou éru pěstování těchto květin připomíná unikátní živá sbírka kamélií v zámeckém zahradnictví v Rájci nad Svitavou, veřejnosti již řadu let představovaná na tradiční předjarní výstavě. Letos se na čtyři březnové dny přemístí do Památníku písemnictví na Moravě. Místo konání výstavy tentokrát zcela přirozeně určilo nejen téma, ale také styl aranžmá: prostory benediktinského kláštera zaplní květinové vazby inspirované především dobou baroka aiedermeieru, jimž budou dělat společnou knihy. Chybět nebude román Alexandra Dumase ml., a to v českých vydáních od 19. století do současnosti, vedle něj budou k vidění vybraná díla národní i světové literatury, pro něž byly květiny inspirací. Výstava je pořádána ve spolupráci s Národním památkovým ústavem, územním odborným pracovištěm v Brně, a Státním zámek Rájec nad Svitavou.

Ludvík Kundera

Další z řady velkých výstav Památníku je věnována výrazné moravské osobnosti současného kulturního života, Ludvíku Kunderovi, slavícímu v tomto měsíci 90. narozeniny.

Ludvík Kundera se narodil 22. března 1920 v Brně rodičům Antonínovi a Iloně Kunderovým. Tatínek byl důstojníkem čs. armády a jeho zaměstnání bylo spojené se stálým stěhováním. Rodina střídavě bydlela v Praze, Litoměřicích a Brně. Maminka pocházela z rakouskouherské rodiny, proto se u Kunderů mluvilo jak česky, tak německy. Byla to právě maminka, kdo nabídl mladému Kunderovi německé verše, které se pokusil přeložit. Nematý vliv na mladého básníka měl také jeho strýc – klavírista, hudební pedagog a spisovatel Ludvík Kundera, otec spisovatele Milana Kundery.

Kunderu oslovila poezie již na reálném gymnáziu v Litoměřicích, kde se poprvé setkal s poetismem a následně surrealismem. Básnickými vzory se pro něj stali František Halas, Vítězslav Nezval a také Jakub Deml. Jeho první knihy vznikaly v průběhu 2. světové války v Brně, kam se vrátil po několika měsících z totálního nasazení ve Španělsku u Berlína. V průběhu válečných let také se svými přáteli položil základy surrealistické Skupiny Ra, oficiálně ustanovené roku 1945. V rámci skupiny se stýkal mj. se slovenskými nadrealisty. Je to také období, do kterého spadají jeho první výtvarné pokusy. Spolu s dalšími výraznými osobnostmi svá literární i výtvarná díla prezentuje i v rámci Sdružení Q, při jehož vzniku a znovuoobnovení stál.

Ludvíka Kunderu v jeho životě ovlivnila řada zajímavých osobností. Z osobního setkání s Františkem Halasem vzniklo podnětné přátelství. Bertolta Brechta navštívil roku 1954 v Berlíně při jedné ze svých studijních cest se Svazem čs. spisovatelů. Překlady Brechtova díla, především divadelních her, mu otevřely dveře do Státního divadla v Brně, se kterým od roku 1959 navázal dlouhodobou spolupráci. Na scény brněnských divadel následně přichází také Kunderovy hry původní, např. Totální kuropení, Korzár či Labyrint světa a lusthauz srdce. Následuje spolupráce s divadlem ve Zlíně, Hradci Králové, Praze, Kunderovy hry se hrají v zahraničí, je osloven i rozhlasem a televizí. Věnuje se také překladům Georga Trakla, Georga Büchnera, Heinricha Heina, Hansa Arpa ad.

Výsledkem jeho talentu, obrovské píle a houževnatosti spojené s hravostí a touhou experimentovat je dílo zasahující do různých oblastí kultury. Výstava mj. představí také spisovatelovy výtvarné artefakty v rámci tzv. Galerie Ludvíka Kundery, jejíž součástí budou i díla již zmiňované Skupiny Ra.

Počátek existence surrealistické Skupiny Ra spadá do období druhé světové války. Její název byl odvozen od stejnojmenné knižní edice, kterou v roce 1937 založil Václav Zykmuud v Rakovníku. Jejími členy byli literáři Zdeněk Lorenc a Ludvík Kundera a výtvarníci Josef Istler, Miloš Koreček, Bohdan Lacina, Vilém Reichmann, Václav Tikal a Václav Zykmuud.

Skupina navázala na Surrealistickou skupinu, její členové byli někdy označováni jako mladší surrealisté, postsurrealisté či neosurrealisté. Spolupracovali s Karlem Teigem, se slovenskými nadrealisty nebo např. se skupinou rumunských surrealistů. Několik měsíců se členové hlásili i k mezinárodní skupině tzv. revolučních surrealistů z Francie, Belgie, Holandska a Dánska.

Roku 1942 inicioval Otta Mizera vznik neoficiálně vydaného sborníku Roztrhané panenky, který byl prvním společným projevem prozatím neexistující skupiny. Setkání jednotlivých osobností v zimě roku 1943 lze považovat za klíčové pro vznik Skupiny Ra. Teprve v roce 1946 vychází její první oficiální sborník, jehož název A zatímco válka je zároveň společným tématem jednotlivých příspěvků. Své programové prohlášení však vydali teprve rok poté v katalogu Skupina Ra. Na základě úzké spolupráce literátů i výtvarníků vzniklo množství neoficiálně vydávaných tisků a bibliofilii.

Skupina se rozpadla na rozhraní let 1948–49.

3 otázky pro Jana Rajlichu ml.

V roce 1989 obnovilo svoji činnost Sdružení Q, jehož jste členem. Oslovuje Vaše sdružení také mladé moravské umělce?

Sdružení Q vznikalo v letech 1968–1969 nejen jako mezioborový spolek, ale také jako spolek mezigenerační. I dnes, po 40 letech, jsou jeho členy zástupci jak nejstarší, tak i mladé generace umělců. Máme řadu kolegů v Praze, na Slovensku a i jinde v zahraničí. Mezi 120 současnými členy sdružení – výtvarníky, architekty, hudebníky, spisovatelé a divadelníky – převažují již ovšem ti starší (mezi něž se už v šedesátce musím počítat i já). Věkový průměr je opravdu vysoký – 66 let... To asi souvisí se všeobecnou nechtí velké části dnešní střední a mladé generace tolerovat a už vůbec ne obdivovat zkušenost a „šediny“. Samotné Sdružení Q je ale stále otevřené, a pokud mladší zájemce o členství přináší také ona známka „Q“, tedy kvalitu, tak je vždy vítán.

Jedním ze zakládajících členů je mj. Ludvík Kundera, který v březnu oslaví 90. narozeniny. Bude v nejbližší době jeho dílo v rámci sdružení prezentováno?

Pokud vím, tak za Sdružení Q jeden z jeho konzulů, divadelník Zdeněk Čecháček, připravuje na 25. března v 17 hodin kunderovské čtení v Mahenově památníku v Brně. (Druhým Q-konzulem je hudebník a rektor JAMU Ivo Medek a třetím právě jubilant.) Devadesát let ale zároveň s Ludvíkem Kunderou také oslaví jen o dva týdny mladší dřívější spolukonzul výtvarník Jan Rajlich, můj otec. Dříve se oba často setkávali ve Sdružení Q, například při přípravě výstav nebo almanachů, nebo i s rodinami u nás nebo v Kunštátě. (Mně samotnému utkvělo Kunderovo sousloví „minuskonečno asfaltky“ z poloviny šedesátých let jako moje první „literární“ vzpomínka na něho...) Nyní už vzájemná setkání nejsou příliš častá, a tak bych rád, aby se alespoň k společnému jubileu oba sešli – možná právě na výstavě v Rajhradě?

Co byste Ludvíku Kunderovi k jeho jubileu popřál?

Ludvíku Kunderovi, před jehož prací a nejrozičnějšími aktivitami mám velký respekt, bych chtěl popřát mnoho dalších pěkných setkání s kolegy a přáteli, setkání, kterými vždy žil a kterých byl motorem, ať už šlo o literaturu, divadlo, výtvarné umění nebo třeba o tajemství čaje... a k tomu ještě takovou maličkost – „pluskonečno“ zdraví.

Brněnský grafik Jan Rajlich ml., nar. 1950, je od roku 1990 členem uměleckého Sdružení Q, v současnosti je také předsedou profesního spolku grafických designérů Sdružení Bienále Brno a vede Odbor průmyslového designu na Ústavu konstruování FSI VUT Brno.

